

N:o 95.

Af herr **S. J. Enander**, om tillägg till 8 och 12 §§ bevillningsförfordningen.

Det torde måhända anses mer än dristigt och ganska vanskligt, att undertecknad kommer fram med en motion om ändring uti gällande bevillningsförfordning i syfte, att *all skogsafverkningsrörelse skall beskattas, där skogen är belägen*. Riksdag, myndigheter och kommittéer hafva nämligen upprepade gånger med längre eller kortare mellanrum under ett tjugutal år offrat tid och uppmärksamhet åt denna beskattningsfråga. Men trots allt väntar densamma ännu på en lycklig lösning.

Som bevis för och exempel på det arbete, som ägnats frågan, må nämnas: Skatteregleringskommitténs af 1881 förslag, som framlades för 1883 års Riksdag; riksdagsmotionerna n:o 63 för 1884, n:o 86 för 1887 och n:o 140 för 1890; utsedde kommitterades betänkande med förslag till vissa ändringar i bevillningsförfordningen 1 maj 1891; andra kommitterades betänkande med förslag till förordning angående inkomstbevillning den 2 november 1894 och kungl. kammarrättens underdåniga utlåtande öfver det senare förslaget den 25 april 1895.

Att en snar och ändamålsenlig lösning af föreliggande skattefråga är af största betydelse för skogssocknarne, i synnerhet inlandskommunerna i Norrland, vill jag med ett exempel från X:s kommun söka påvisa och styrka:

I. A. Trävarubolag.

Genom svensk mellanhand köpte ett konsortium engelsmän 1856 afverkningsrätten under 50 år, tillhörande 628 $\frac{1}{2}$ trög efter 300 kronor per

trög (1 trög = $\frac{1}{36}$ mantal) för ett sammanlagdt be-	
lopp af	kronor 188,500: —
Flottledsbyggnader och strömrrensningar kostade högst	» 100,000: —
	<hr/> Summa kronor 288,500: —.

Af skogsköpeskillingen skulle hälften betalas efter ett års förlopp, andra hälften under 10 år därefter med 9,427 kronor årligen, hvarigenom räntevinst uppstod öfver	kronor 30,000: —.
Engelsmännen afverkade omkring 730,000 timmer, som väl kunna beräknas till	» 365,000: —
	<hr/> Summa kronor 395,000: —.

Det engelska konsortiets vinst 107,000 kronor är så lågt tilltagen, att den godt kan tredubblas.

An. A. Trävarubolag köpte 1868 engelska bolagets egendom, nämligen ett sågverk, ännu begagnadt, brädgård, en skog i Y. socken och förbemälda skog i X:s socken för 450,000 kronor. — Den senare skogen, som vid köpet troligen ej uppskattades till 100,000 kronor, kan således i amorteringssyfte för A.-bolaget icke upptagas till mer

än högst	kronor 300,000: —.
Strömrrensningar m. m. hafva ej kostat	» 300,000: —
Hemmansköp till ett trögtal af $63\frac{4}{17}$ högst	» 120,000: —
Skifteskostnad å dessa trög å 500 kronor	» 32,000: —
Före 1889 köpt hälften af all skog på 130 trög med 40 års afverkningstid efter pågående laga skiftets slut för ett pris, som motsvarar dessa trög å belöpande slutliga skifteskostnader, i köpeafhandlingen beräknade till högst 600 kronor per trög, här upptagna till högst 1,000 kronor per trög	» 130,000: —
Mellangiften vid senare köpet torde ej uppgå till ..	» 50,000: —
	<hr/> Summa kronor 932,000: —
Vinsten skulle således blifva	» 4,896,000: —
	<hr/> Summa kronor 5,828,000: —.

Pr. Likvidskogen eller s. k. hemskog, som icke ingår i förstnämnda afverkningsköp, belöper sig efter verkställd skogslikvid till 905 träd per trög, hvilken en del hemmansägare 1897 sålt efter 5 kronor per

träd, kan således för A.-bolagets egna $63\frac{1}{2}$ trög uppskattas till ett värde af	kronor	286,000: —
och halfva likvidskogen å förutnämnda 130 trög.....	»	292,000: —
Värdet af öfrig å sistnämnda trög köpt skog efter $\frac{1}{2}$ träd per tunnland årligen under 40 år och 250 tunnland per trög eller tillsamman 32,500 tunnland torde kunna sättas till minst	»	650,000: —
Under 1868—1898 hafva afverkats på grund af första skogskontraktet 4,600,000 timmer	»	4,600,000: —
Summa kronor		5,828,000: —.

Härvid kan ytterligare anmärkas till A.-bolagets favör, att vid beskattningen af dess sågverksrörelse har bolaget gjort af myndigheterna gilladt skattefritt afdrag från sin inkomst med 25 öre per timmer. Detta afdrag, endast från 1888 räknadt, då tvist uppstod om behörigheten, uppgår dock för afverkade cirka 1,920,000 timmer till 480,000 kronor, som icke varit inberäknade vid hemmanstaxeringen, ej heller på annat sätt taxerats. Och äfven hafva naturligtvis flottledsbyggnads-, strömränsnings- och förädlingskostnader m. m. afdragits, så att ingen beskattning ägt rum för dylika kostnader, hvarför ock de förutnämnda 300,000 kronor af bolagets utgifter godt kunnat lämnas å sido.

Säkerligen är sålunda 1 krona per timmer i ren förtjänst icke för högt tilltaget. Bolaget har själf i rättegångsmål angående förment obehörig afverkning å samma skogstrakt fastslagit värdet med 2,50 kronor per timmer. Och skulle man äfven antaga vinsten till ett värde af 50 öre per timmer, så kommer den likväl på ett belopp af 2,300,000 kronor.

II. B. Trävarubolag.

An. Inköp af hemman, tillsamman $224\frac{1}{2}$ trög, efter 900 kronor, 1,000 kronor å 1,500 kronor pr trög och 2,000 kronor pr trög för 17 trög	kronor	345,000: —
Skifteskostnader därå omkring	»	124,000: —
Skogsköp inom byn O. ej öfver	»	5,000: —
Summa kronor		474,000: —

Pr. Af dessa hemman befanns ett om $4\frac{1}{2}$ trög, hvari förbemälda A-Trävarubolag försummat in-teckning för sitt afverkningskontrakt, hvarför B-bolaget kunde tilltvinga sig först retroaktivt för afverkningen under

preskriptionstiden, innan B-bolaget fått det i sina händer, 3,000 tunnland af socknens bästa skog, från hvilken B-bolaget afverkat omkring 200,000 timmer	kronor	200,000: — ;
sedan årligen dessutom hvad som kunde belöpa sig på detta hemman $4\frac{1}{2}$ trög i förhållande till A-bolagets fortfarande timmerafverkning vid äfventyr att denna afverkning i annat fall stoppats för skiftets skull, tillsamman räknadt från inköpsåret till 1898 30,000 timmer	»	30,000: —
Värdet af förutvarande likvidskog för sina $224\frac{1}{2}$ trög	»	1,010,000: —
Afverkning på grund af skogsköpet i byn O. 600,000 timmer	»	600,000: —
Summa kronor 1,840,000: —		

C. Trävarubolag.

An. Inköp af 169 trög dels efter 1,200 kronor, de flesta, dels efter 1,300 à 1,500 kronor per trög, tillsamman	kronor	240,000: —
Skifteskostnad därå cirka	»	100,000: —
Skogsinköp inom byn O. högst	»	60,000: —
Summa kronor 400,000: —		

Pr. Af de köpta hemmanen befunnos 2:ne om tillsamman 9 trög, för hvilka C-bolaget af A-bolaget på samma grund, som förut nämnts rörande B-bolaget, tilltvång sig dels kontant	kronor	60,000: —
dels ett årligt timmerantal efter hvad som kunde belöpa sig på dessa trög i förhållande till A-bolagets afverkning, sammanlagdt till 1898 50,000 timmer	»	50,000: —
Värdet af likvidskogen å 169 trög efter förutnämnd beräkningsgrund	»	760,000: —
Afverkning i byn O. på grund af skogsköpekontrakt 460,000 timmer	»	460,000: —
Summa kronor 1,330,000: —		

I förestående exempel äro summorna afrundade och bolagens köpesummor och utgifter högre tilltagna än i verkligheten samt inkomst- och vinstsummorna mindre, så att ränteförluster å bolagens nedlagda kapital

godt kunnat uteslutas. Fastän exemplet gäller 1898, är det lika upplysande ändå i saken. A-bolaget afverkar fortfarande minst 200,000 timmer i medeltal årligen, som borde beskattas i X:s socken, hvarigenom denna socken skulle kunna hafva en inkomst af minst 3,000 à 4,000 kronor per år, och det 25-åriga laga skiftet har ännu icke blifvit afslutadt.

Man kan till äfventyrs tycka, att den betydande, årliga afverkningen, som äger rum, skulle genom rika tillfällen till arbetsförtjänst tillföra socknen stora rikedomar och göra folket välbärgadt. Men saken förhåller sig så, att betalningen är så väl afpassad, att om det skall blifva något öfver, måste arbetet forceras till ytterlighet helg och söcken; och likväl fordras utom lämpliga vintrar, som sällan gifvas, stor konst och vana att sköta timmerkörningen, ifall den icke skall resultera i förlust. Socken är därför fattig och tryckt af stor fattigbörda just till följd af den stora hop tillströmmande skogsarbetare, som delvis snart försvinna, sedan de varit upphof till en stor procent oäkta barn, och delvis blifva kvar, sedan de förstört sin hälsa och släpat ut sig i bolagstjänsten, och om hvilka senare fattigvården måste draga försorg.

Det anförda exemplet är icke enstaka, det torde gälla, mer eller mindre modifieradt, alla norrländska skogssocknar. Och endast detta förhållande synes mig lämna goda skäl för en vördsam anhållan att få föreslå:

- att till gällande bevillningsförordning § 8 mom. 2
 a) måtte fogas en punkt af följande innehåll:
försäljning af skog eller skogseffekter från egen eller annans mark, virkesfångst från egen eller annans mark för annat ändamål än husbehof äfvensom virkesfångst från skogsområde, som blifvit af staten upplåtet till bergshandteringens understöd, till sågverk eller kanalbolag;
 eller eventuellt i korthet sagdt:
skogsafverkningsrörelse för annat ändamål än husbehof;
 samt att äfvenledes till samma förordnings § 12 måtte fogas ett moment af följande lydelse:
 för inkomst, hvarom i § 8 mom. 2 a) (och i denna motion) sägs, där skogsområdet är beläget.

Om vederbörande utskott gillar motionens syfte, torde utskottet villigt vidtaga den ändring i formuleringen af förslaget, som möjliggör eller är nödig för en anpassning till gällande bevillningsförordning.

Stockholm den 27 januari 1903.

S. J. Enander.